

คู่มือเตรียมสอบ

พนักงานปกครอง ปฏิบัติงาน

กรุงเทพมหานคร ▶ ปี 2566

ประกอบด้วย

ทดสอบความรู้ความสามารถดังต่อไปนี้ โดยวิธีการสอบข้อเขียน (คะแนนเต็ม 200 คะแนน)

1. ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการทะเบียนและปกครอง ได้แก่
 - การเลือกตั้งระดับชาติ การลงประชามติ การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร
 - ด้านการทะเบียนราษฎร ได้แก่ การแจ้งย้ายที่อยู่ การแจ้งการเกิด การแจ้งการตาย การแก้ไขรายการ การออกเลขหมายประจำบ้าน และการลงทะเบียนแรงงานต่างด้าว
 - การทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน
 - การทะเบียนทั่วไป ได้แก่ ทะเบียนสมรส ทะเบียนหย่า ทะเบียนรับรองบุตร ทะเบียนรับบุตรบุญธรรม ทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว และทะเบียนชื่อบุคคล
 - ด้านการทะเบียนปกครอง ได้แก่ ทะเบียนพันธุกรรม ทะเบียนมูลนิธิ สมาคม ทะเบียนพาณิชย์ ทะเบียนศาลเจ้า ทะเบียนสัตว์พาหนะ
2. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่
 - รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550
 - พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ.2478 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ.2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.2558
 - พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1 (ส่วนมูลนิธิและสมาคม) และบรรพ 5
 - ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ.2541
 - ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ.2551
 - กฎเสนาบดีว่าด้วยที่กุศลสถานชนิดศาลเจ้า พ.ศ.2463

เปิดตัวครบวงจร ทุกหน่วยงานสอบและตัวทางไปรษณีย์ ติดต่อ 02-3186868, 02-3141492

ศูนย์รวมคู่มือเตรียมสอบและแนวข้อสอบ มีวางจำหน่ายตามศูนย์หนังสือทั่วประเทศ

บริการจัดส่งพัสดุ หรือ ไฟล์ดาวน์โหลด www.thebestcenter.com

ติดต่อไลน์ Line ID : @thebestcenter หรือ Line ID : 0822151906

290.-

ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการทะเบียนและการปกครอง

การเลือกตั้งระดับชาติ การประชาติ การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร

.....

การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย

1. ความหมายของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง คือ การที่ราษฎรใช้สิทธิของตนเองลงคะแนนเสียงเลือกตัวแทน เพื่อทำหน้าที่แทนตนในการปกครองแต่ละระดับของประเทศ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด เป็นต้น การเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยนั้นต้องเป็นการเลือกตั้งโดยเสรี กล่าวคือต้องเปิดกว้างให้อิสระในการตัดสินใจทั้งในแง่ของผู้สมัครและผู้ออกเสียงทั้งนี้ต้องเป็นไปโดยบริสุทธิ์และยุติธรรมไม่มีการชี้นำหรือบังคับให้เลือก

2. ความสำคัญของการเลือกตั้ง

ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองประเทศแต่ในสภาพสังคมปัจจุบันยอมเป็นไปไม่ได้ที่ประชาชนทุกคนจะทำหน้าที่ปกครองประเทศพร้อมๆ กัน จึงมีความจำเป็นต้องเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน และประชาชนสามารถเปลี่ยนผู้แทนซึ่งใช้อำนาจแทนตนได้โดยเลือกผู้ที่ตนเห็นว่าประโยชน์แก่ส่วนรวมตามแนวทางที่ตนต้องการโดยพิจารณาจากนโยบายของผู้สมัครหรือพรรคของผู้สมัคร

3. การเลือกตั้งผู้แทนในระดับต่าง ๆ

การเลือกตั้งในประเทศไทยมีหลายระดับตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน กล่าวคือ

3.1 ระดับหมู่บ้าน คือ การเลือกผู้ใหญ่บ้านกรรมการหมู่บ้านและสมาชิกสภาท้องถิ่น

3.2 ระดับตำบล คือ กำนันผู้บริหารท้องถิ่น

3.3 ระดับอำเภอ คือ สมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาเมืองพัทยา

3.4 ระดับจังหวัด คือ สมาชิกสภาจังหวัด และการเลือกตั้งในกรุงเทพฯ ซึ่งได้แก่การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร การเลือกตั้งสมาชิกสภา กทม. และการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต

3.5 ระดับชาติ คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, สมาชิกวุฒิสภา

4. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

4.1 คุณสมบัติผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

4.2.1 มีสัญชาติไทยแต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

4.2.2 มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง

4.2.3 มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวัน

เลือกตั้ง

4.2.4 คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองกำหนด

ในกรณีที่มีการย้ายทะเบียนบ้านออกจากเขตเลือกตั้งหนึ่งไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันนั้นทำให้บุคคลมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันน้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้งให้บุคคลนั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

5. การใช้ดุลพินิจในการเลือกตั้ง

- 1) ในการเลือกตั้งต้องคอยติดตามประวัติและข่าวคราวเกี่ยวกับผู้สมัครอยู่เสมอ
- 2) ตรวจสอบว่ามีสิทธิ์เลือกผู้แทนได้กี่คน
- 3) จำหมายเลขผู้สมัครที่ต้องการเลือกให้ได้เมื่อรับบัตรเลือกตั้งแล้วเดินเข้าคูหา
- 4) ทำเครื่องหมาย X (กากบาท) ในช่องทำเครื่องหมายในบัตรเลือกตั้งให้ตรงเครื่องหมาย(หมายเลข) ของผู้สมัคร
- 5) พบบัตรเลือกตั้งให้กรรมการหย่อนลงในหีบบัตรต่อหน้าตนเองข้อสำคัญต้องเลือกคนที่มีความจริงใจและเสียสละเพื่อส่วนรวมมีความรู้ความสามารถและมีอาชีพสุจริตเป็นหลักเป็นแหล่งแน่นอนไม่ควรเลือกผู้ที่มีเบื้องหลังไม่สุจริต และซื้อขายเสียง

6. ผลเสียของการซื้อขายเสียง

สำหรับการซื้อขายเสียง นับเป็นอันตรายอย่างยิ่งของการเลือกตั้งในทุกระดับ เพราะไม่ได้หวังที่จะเข้ามาเพื่อช่วยสังคมส่วนรวมอย่างจริงใจเป็นเพียงทางผ่านและผลประโยชน์ของตนหรือเข้ามาเพื่อคอบโกยผลประโยชน์ตามวิถีทางของเขาโดยไม่สนใจผลประโยชน์ของชาติและประชาชนคนเหล่านี้จะไม่เห็นใครสำคัญกว่าตนเอง และประโยชน์ของตน ซึ่งไม่ควรจะให้มีโอกาสบริหารจัดการผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนอย่างเด็ดขาด

7. การป้องกันการซื้อขายเสียง

หนทางป้องกันการซื้อขายเสียงก็อยู่ที่ประชาชนที่จะต้องคำนึงอยู่เสมอว่าอำนาจของประชาชนเป็นอำนาจศักดิ์สิทธิ์จะซื้อขายกันไม่ได้และช่วยกันโดย

- 7.1 ไม่รับเงินหรือสิ่งแลกเปลี่ยน
- 7.2ต่อต้านการซื้อเสียงทุกชนิดในการเลือกตั้งทุกระดับ
- 7.3 ถ้าพบเห็นการซื้อขายเสียงให้แจ้งเจ้าหน้าที่ทันทีและช่วยเป็นพยานให้กับทางเจ้าหน้าที่
- 7.4 แนะนำคนในครอบครัวหรือเพื่อนบ้านให้เห็นภัยของการซื้อขายเสียงและรวมกันรณรงค์ต่อต้าน

- 7.5 ชักชวนกันไปใช้สิทธิให้มาก ๆ

8. การรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

การรณรงค์ให้ประชาชนเลือกตั้งให้ถือเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะช่วยสังคม โดยชี้ให้เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งแต่การรณรงค์ไม่จำเป็นต้องรณรงค์เฉพาะช่วงที่จะมีการเลือกตั้งเท่านั้น แต่สามารถทำได้ในทุกโอกาส เช่น

- 1) การติดตามข่าวสารของผู้แทนมาเผยแพร่แก่ประชาชน
- 2) การติดตามพฤติกรรมแนวความคิด และการตัดสินใจของผู้แทนที่มีต่อนโยบายสาธารณะมาเผยแพร่

3) การจับกลุ่มสนทนาปัญหาของบ้านเมือง การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) ชม/ฟังการถ่ายทอดเสียงการประชุมสภาฯ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการเลือกตั้งเป็นสิ่งใกล้ตัว มีผลกระทบกับประชาชนโดยตรง

9. ประชาชนควรทำอย่างไรเมื่อมีการเลือกตั้ง

การใช้ดุลพินิจในการเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งสำคัญเราคงจะเลือกโดยเห็นแก่พรรคพวกหรือเกรงใจเพราะเป็นคนรู้จักกันหรือมีคนมาขอร้องให้เลือกไม่ได้อีกแล้ว และโดยเฉพาะการเลือกตั้งที่เห็นแก่ผู้มีสสินจ้างเป็นการกระทำที่เลวร้าย ประชาชนจึงควรพิจารณาให้ถ่องแท้โดย

9.1 พิจารณานโยบาย/จุดยืนของพรรคว่าเป็นไปตามแนวทางที่เราต้องการหรือไม่

9.2 พิจารณาตัวบุคคลผู้สมัคร โดยดูประวัติความเป็นมาว่าเป็นคนดีมีจุดยืนเคียงข้างประชาชนและสังคมส่วนร่วมหรือไม่

9.3 พิจารณาถึงบทบาทในทางสังคมและด้านต่าง ๆ ของผู้สมัครและพรรคที่สังกัดอย่างไรก็ตาม เมื่อมีการเลือกตั้งทุกคนต้องปฏิบัติในหน้าที่ของพลเมือง 4 ประการ คือ

(1) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง

(2) ชักชวนคนอื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยอิสระ

(3) สอดส่องดูแลไม่ให้มีการโกงเลือกตั้ง

(4) หากรู้เห็นว่าการโกงเลือกตั้งหรือซื้อขายเสียงให้แจ้งเจ้าหน้าที่ทันที

10. หากประชาชนไม่ไปใช้ สิทธิในการเลือกตั้งจะเสียสิทธิดังต่อไปนี้

ผู้ที่ไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่ได้แจ้งเหตุอันสมควรจะเสียสิทธิ ดังนี้

- สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว.

- สิทธิสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหาเป็น ส.ส. ส.ว. สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

- สิทธิสมัครรับเลือกเป็นกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน

สิทธิทั้ง 3 ประการ จะได้กลับคืนมาเมื่อไปใช้สิทธิการเลือกตั้งอย่างใดอย่างหนึ่งในการเลือกตั้งครั้ง

ต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับชาติหรือท้องถิ่น

➤ การเลือกตั้งระดับชาติ คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, สมาชิกวุฒิสภา

➤ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา 6 ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(1) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งเป็นการลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นรายบุคคลตามการแบ่งเขตเลือกตั้งที่กำหนดเขตละหนึ่งคน

(2) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อซึ่งเป็นการลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยเลือกจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเพียงพรรคการเมืองเดียว และใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง

มาตรา 7 เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินยี่สิบวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(2) กำหนดวันที่พรรคการเมืองจะยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อซึ่งต้องกำหนดให้เป็นวันก่อนวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (1)

(3) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดจะพึงมีจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(4) จำนวนเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือตำบลหรือเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งว่างลง

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสำหรับเขตเลือกตั้งที่ว่างลงนั้น

➤ เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง

มาตรา 8 เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ทั้งนี้ ถ้าจังหวัดใดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง แต่ถ้าจังหวัดใดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมี โดยใช้เขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา 9 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งตาม มาตรา 12 กำหนดหน่วยเลือกตั้งที่จะพึงมีในแต่ละเขตเลือกตั้งโดยคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางมาใช้สิทธิเลือกตั้งของราษฎร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(1) ให้ใช้เขตหมู่บ้านหนึ่งเป็นเขตของหน่วยเลือกตั้ง เว้นแต่ในเขตเทศบาล ในเขตกรุงเทพมหานครในเขตสุขาภิบาลหรือในเขตชุมชนหนาแน่นอาจกำหนดให้ใช้แนวถนนเป็นเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้

(2) ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหน่วยละแปดร้อยคนเป็นประมาณแต่ถ้าเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไปลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะกำหนดหน่วยเลือกตั้งเพิ่มขึ้นโดยให้มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าจำนวนดังกล่าวก็ได้

ให้ดำเนินการประกาศหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวันก่อนวันเลือกตั้งโดยให้ปิดประกาศไว้ศาลากลางจังหวัดที่ว่าการอำเภอสำนักงานเทศบาลที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำการผู้ใหญ่บ้านและเขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร และให้จัดทำแผนที่สังเขปแสดงเขตของหน่วยเลือกตั้งไว้ด้วย

การเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้งให้กระทำได้โดยประกาศก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินจะประกาศเปลี่ยนแปลงก่อนวันเลือกตั้งน้อยกว่าสิบวันก็ได้ และให้นำความในวรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 10 ในการกำหนดหน่วยเลือกตั้งตามมาตรา 9 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งตามมาตรา 12 กำหนดที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งไว้ด้วยและให้นำความในมาตรา 9 วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการประกาศกำหนดที่เลือกตั้งและการเปลี่ยนแปลงที่เลือกตั้ง

ที่เลือกตั้งตามวรรคหนึ่งต้องเป็นสถานที่ที่ประชาชนเข้าออกได้สะดวกเพื่อการลงคะแนนเลือกตั้งและมีป้ายหรือเครื่องหมายอื่นใดเพื่อแสดงขอบเขตบริเวณของที่เลือกตั้งไว้ด้วยตามลักษณะของท้องที่และภูมิประเทศในการลงคะแนนเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ในท้องที่ใดถ้าเห็นว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเพื่อความปลอดภัยของผู้มีสิทธิเลือกตั้งอาจประกาศกำหนดที่เลือกตั้งนอกเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้แต่ต้องอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับหน่วยเลือกตั้งนั้น

มาตรา 11 การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อให้ใช้หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามที่กำหนดไว้สำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งกับการลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อด้วย

➤ เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

มาตรา 12 ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(1) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหนึ่งคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการรับสมัครเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และดำเนินการที่จำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(2) คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเก้าคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดหน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง และสถานที่นับคะแนนในเขตเลือกตั้ง การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การเพิ่มชื่อและการถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง รวมทั้งมีหน้าที่ใน การกำกับดูแล การลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง

การสรรหาและการแต่งตั้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและ
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งหรือมอบหมาย
ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้ง
คณะกรรมการ หรือคณะบุคคล หรือบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งได้ตามสมควร

มาตรา 13 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งบุคคลเป็น
เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(1) คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการลงคะแนนเลือกตั้ง
ในที่เลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งแต่ละแห่ง

(2) คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งมีจำนวนตามที่เห็นสมควร มีหน้าที่เกี่ยวกับ
การนับคะแนนในสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งสำหรับเขตเลือกตั้งแต่ละแห่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐทำหน้าที่ รักษาความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ
ประจำหน่วยเลือกตั้งและคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา 14 คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตามมาตรา 13 (1) ให้ประกอบด้วย ประธาน
กรรมการหนึ่งคนและกรรมการสองคน ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
แต่งตั้งและผู้แทนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น หรือที่ส่งสมัครแบบ
บัญชีรายชื่อเป็นกรรมการ

ให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น หรือที่ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อเสนอ
รายชื่อผู้แทนของพรรคการเมืองนั้น พรรคการเมืองละหนึ่งคนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการรวมการประจำหน่วยเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่ถึงเจ็ดคนให้คณะกรรมการการ
เลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งให้ได้
จำนวนตามมาตรา 13 (1)

ในวันเลือกตั้งถ้าถึงเวลาเปิดการลงคะแนนเลือกตั้งแล้วมีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมาปฏิบัติ
หน้าที่ไม่ถึงเจ็ดคน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในขณะนั้น แต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง
นั้น เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจนครบเจ็ดคน

มาตรา 15 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งกรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง
ตามมาตรา 13 (2) โดยใช้วิธีสรรหาจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และให้มีผู้แทนพรรคการเมืองที่
ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น หรือที่ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อเป็นกรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง
ตามจำนวนที่เพียงพอต่อการจัดระบบนับคะแนนด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการนับคะแนนเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา 16 นอกจากที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง และคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา 17 ห้ามมิให้กรรมการการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง หรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้ง จงใจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำการอื่นใดเพื่อขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งหรืออาญา

มาตรา 18 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งกรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง และผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งจนสิ้นสุดแห่งการงานในหน้าที่

มาตรา 19 คำตอบแทนของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง และผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

➤ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

1. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา 20 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

มาตรา 21 ในการเลือกตั้งครั้งใด ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้เนื่องจากมีเหตุอันสมควร ให้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งไว้ประจำแต่ละเขตเลือกตั้ง ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีที่บุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งพิจารณาเห็นว่าเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ให้รีบแจ้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันเลือกตั้ง

ระเบียบการพิจารณาการแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในการนี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดรายละเอียดของเหตุที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งไว้เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาของบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งไว้ด้วย

ในการแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะทำเป็นหนังสือชี้แจงเหตุดังกล่าวและมอบหมายให้บุคคลใดไปยื่นต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งแทนหรือจัดส่งหนังสือชี้แจงเหตุนั้นทางไปรษณีย์ก็ได้

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งปิดประกาศรายชื่อบุคคลที่จะรับแจ้งเหตุ สถานที่ที่จะรับแจ้งเหตุและวิธีการแจ้งเหตุไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาลที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร

มาตรา 22 เมื่อครบกำหนดสามสิบวันหลังจากวันเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และมีได้แจ้งเหตุตามมาตรา 21 หรือแจ้งเหตุไว้แล้ว แต่เหตุนั้นมีใช่เหตุอันสมควรเพื่อให้ผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งดังกล่าวแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งภายในหกสิบวันนับแต่วันประกาศและให้บุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับจากวันสิ้นสุดของการแจ้งเหตุดังกล่าวแล้วแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้แจ้งเหตุทราบโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้นำ มาตรา 21 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 23* ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 21 หรือมาตรา 22 หรือแจ้งเหตุแล้วแต่เหตุนั้นมีใช่เหตุอันสมควรให้ถือว่าผู้นั้นเป็นบุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ให้ผู้นั้นเสียสิทธิดังต่อไปนี้

- (1) สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น
- (2) สิทธิร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่
- (3) สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น
- (4) สิทธิสมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่
- (5) สิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
- (6) สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น
- (7) สิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(8) สิทธิเข้าซื้อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

การเสียสิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดเวลาตั้งแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ผู้นั้นไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้งครั้งที่ผู้นั้นไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2. บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา 24 เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งใดแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งและปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควรและที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าสิบวันก่อนวันเลือกตั้ง กับให้แจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในทะเบียนบ้านไปยังเจ้าบ้านให้ทราบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวันด้วย

มาตรา 25 ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าตนหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตนไม่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งแห่งหน่วยเลือกตั้งที่ตนหรือผู้นั้นสมควรมีชื่อเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐาน และถ้าเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ก็ให้ส่งเดิมชื่อตามที่ยื่นคำร้องลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเร็ว ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งก็ให้ส่งยกคำร้อง และแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องโดยแสดงเหตุผลไว้ด้วย

เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคสองแล้ว ผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่หรือต่อศาลแพ่งสำหรับผู้ที่มิมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าวัน โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณา เพื่อให้ศาล วินิจฉัยว่าจะให้เดิมชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามที่ยื่นคำร้องหรือไม่

เมื่อศาลได้รับคำร้องตามวรรคสาม ให้ศาลดำเนินการพิจารณาโดยเร็ว คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด และให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพื่อปฏิบัติการตามคำสั่งโดยเร็วที่สุด และในกรณีที่มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปก่อนได้รับคำสั่งศาลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดำเนินการแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกฉบับให้ถูกต้องด้วย

การใดที่ได้ปฏิบัติไปตามคำสั่งเดิมของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก่อนได้รับคำสั่งศาลเป็นอย่างอื่นนั้น ให้เป็นอันสมบูรณ์ตามกฎหมาย

มาตรา 26 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้ประกาศตามมาตรา 24 มีชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำ เขตเลือกตั้งได้ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน เพื่อให้ถอนชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่าสมควร สั่งถอนชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือสมควรยกคำร้อง ก็ให้มีคำสั่งถอนชื่อผู้นั้นหรือยกคำร้อง แล้วแต่กรณี และให้แจ้งคำสั่งให้ผู้นั้นและเจ้าบ้านทราบ และให้นำความในมาตรา 25 วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งปรากฏชื่อบุคคลอื่นอยู่ในทะเบียนบ้านของตน โดยที่บุคคลนั้นมิได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านดังกล่าวจริง เมื่อเจ้าบ้านนำหลักฐานทะเบียนบ้านมาแสดงว่าไม่มีชื่อบุคคลนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี มีคำสั่งถอนชื่อบุคคลนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา 27 ในกรณีที่มีการฟ้องคดีเพื่อขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่งและศาลมี คำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลนั้น เมื่อคณะกรรมการ การเลือกตั้งได้รับแจ้ง คำพิพากษาของศาลแล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีบันทึกลงไว้ในทะเบียนที่จัดทำไว้และให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามคำพิพากษาของศาลปิดไว้ ณ สำนักงานเทศบาล หรือที่ว่าการอำเภอโดยเร็ว

ในกรณีที่ได้มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งแล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ เขตเลือกตั้งประกาศถอนชื่อผู้ซึ่งถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทุกฉบับให้ถูกต้องด้วย และให้นำความในมาตรา 25 วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 28 ห้ามมิให้เจ้าบ้านผู้ใดดำเนินการหรือยินยอมให้มีการดำเนินการแจ้งย้ายบุคคลใดเข้ามา ในทะเบียนบ้านของตน โดยบุคคลนั้นมิได้มาอยู่อาศัยจริง เพื่อเจตนาทุจริตในการเลือกตั้ง

➤ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง

1. ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา 29 บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หรือจะมีสิทธิได้รับการเสนอชื่อในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต้องมีคุณสมบัติและ ไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัคร รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

มาตรา 30 บุคคลใดประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้ง ให้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ในนามของพรรคการเมืองใดได้เพียงพรรคการเมืองเดียว และจะสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

หรือแบบบัญชีรายชื่อ แบบใดแบบหนึ่งได้เพียงแบบเดียว

2. การสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

มาตรา 31 ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมืองที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดภายในระยะเวลาการรับสมัคร การยื่นใบสมัครตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง ว่าส่งสมาชิกผู้นั้นเข้าสมัครรับเลือกตั้ง และชำระเงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละหนึ่งหมื่นบาท และมีหลักฐานการสมัครครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ผู้สมัครไม่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภต้องแสดงหลักฐานการสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าตามที่กฎหมายรับรองไว้ หรือตามที่ทบวงมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจตามกฎหมายรับรองว่าสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานการสมัครและวิธีการสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา 32 เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้รับใบสมัครแล้ว ให้ลงบันทึกการรับสมัครไว้เป็นหลักฐานและออกใบรับให้แก่ผู้สมัครในวันนั้น และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติของผู้สมัคร และสอบสวน ว่าผู้สมัครมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ ให้เสร็จสิ้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดการรับสมัคร ถ้าผู้สมัครมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งได้ ก็ให้ประกาศการรับสมัครไว้โดยเปิดเผย ณ ศาลากลาง จังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านและที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ผู้นั้นสมัคร

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้มีชื่อผู้สมัคร รูปถ่ายผู้สมัคร พรรคการเมืองที่สังกัด และหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่จะใช้ในการลงคะแนน ทั้งนี้ ตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา 33 เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ออกใบรับให้แก่ผู้สมัครตามมาตรา 32 แล้ว ห้ามมิให้ผู้สมัครถอนการสมัครรับเลือกตั้ง และให้ค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตกเป็นของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

มาตรา 34 ในกรณีที่ผู้สมัครผู้ใดไม่มีชื่อเป็นผู้สมัครในประกาศของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามมาตรา 32 ผู้สมัครผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดนั้น หรือต่อศาลแพ่งสำหรับเขตเลือกตั้งที่อยู่ในกรุงเทพมหานครได้ภายในเจ็ดวันนับจากวันที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณา และให้ศาลวินิจฉัยว่าได้รับสมัครหรือไม่ โดยไม่ชักช้า คำสั่งของศาลนั้นให้เป็นที่สุด และให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ในการนี้ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขต

เลือกตั้งปฏิบัติตามคำสั่งศาลโดยเร็วถ้าศาลมีคำสั่งให้รับสมัคร ให้ประกาศชื่อผู้นั้นตามมาตรา 32 แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำสั่งศาล

3. การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

มาตรา 35 ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจะเสนอบัญชีรายชื่อเพื่อสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ พรรคการเมืองนั้นต้องจัดทำบัญชีรายชื่อโดยมีหลักเกณฑ์ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(1) บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วยรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม

(2) ในการที่พรรคการเมืองจะเสนอรายชื่อบุคคลใดต้องได้รับความยินยอมเป็นหลักฐานโดยชัดแจ้งจากบุคคลนั้น และบุคคลดังกล่าวต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จะเสนอรายชื่อเพียงพรรคเดียว

(3) ให้จัดทำบัญชีรายชื่อตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยให้จัดเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครตามลำดับหมายเลข ไม่เกินจำนวนหนึ่งร้อยคน

มาตรา 36 การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคการเมืองยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นตามมาตรา 35 ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวันเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งหนังสือยินยอมของผู้สมัครและชำระเงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละหนึ่งหมื่นบาท และมีหลักฐานการสมัครครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา 31 วรรคสามมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานการสมัครและวิธีการยื่นบัญชีรายชื่อ

มาตรา 37 เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามมาตรา 36 แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ของผู้สมัคร ถ้าเห็นว่าถูกต้องให้ประกาศรายชื่อพรรคการเมืองและรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ตามมาตรา 32 และให้นำความในมาตรา 33 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

4. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

มาตรา 38 ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อได้รับหมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเรียงตามลำดับก่อนหลังในการมายื่นบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่มิพรรคการเมืองมายื่นบัญชีรายชื่อพร้อมกันและไม่อาจตกลงกันได้ ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างพรรคการเมืองที่มาพร้อมกัน ทั้งนี้ ให้พรรคการเมืองหนึ่งได้รับหนึ่งหมายเลข และถ้าพรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วยให้ใช้หมายเลขเดียวกับหมายเลขของผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคที่ตนสังกัดเป็นหมายเลขประจำตัวผู้สมัครแบบแบ่งเขตของพรรคการเมืองนั้นในทุกเขตเลือกตั้งที่ส่งสมัครด้วย

ถ้าพรรคการเมืองใดมิได้ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อ แต่ส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เมื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองนั้นยื่นใบสมัครในเขตเลือกตั้งใด ให้ได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครต่อจากหมายเลขสุดท้ายของหมายเลขแบบบัญชีรายชื่อตามพรรคหนึ่ง และเมื่อมีการยื่นใบสมัครของผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นที่ส่งสมัครเฉพาะแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอีก ให้ได้รับหมายเลขเรียงลำดับถัดไปตามลำดับการสมัครก่อนหลัง แต่ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน

มาตรา 39 ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งว่างลง ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับก่อนหลังในการมาขึ้นใบสมัคร ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน

➤ การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา 86 เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในราชกิจจานุเบกษาซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินห้าวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใช้บังคับและต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

มาตรา 87 บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

มาตรา 88 การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง

เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีแต่ละจังหวัดในราชกิจจานุเบกษา โดยใช้เกณฑ์การคำนวณตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งคนหนึ่งมีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาในจังหวัดที่ตนมีสิทธิลงคะแนนได้เพียงคนเดียว

มาตรา 89 การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาให้นำความในมาตรา 31 มาตรา 32 และมาตรา 34 เว้นแต่บทบัญญัติที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาชำระค่าธรรมเนียมการสมัครคนละหนึ่งหมื่นบาท และเมื่อได้ออกใบรับแล้ว ห้ามมิให้ผู้สมัครถอนการสมัครรับเลือกตั้ง และให้ค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตกเป็นของรัฐ

มาตรา 90 ให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ 2 เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง ส่วนที่ 3 เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ส่วนที่ 4 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ส่วนที่ 6 ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งเฉพาะมาตรา 44 มาตรา 45 และมาตรา 47

ส่วนที่ 7 การลงคะแนนเลือกตั้งและส่วนที่ 9 การลงคะแนนเลือกตั้งสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอก

เขตเลือกตั้งของหมวด 1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เว้นแต่บทบัญญัติที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองมาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในหมวดนี้

การแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหนึ่งคน และกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

จำนวนหกคน แต่มิให้นำความในมาตรา 15 ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิการเสนอชื่อผู้แทนของพรรคการเมือง

มาใช้บังคับ และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งด้วย

การนับคะแนนเลือกตั้งให้กระทำ ณ ที่เลือกตั้ง และให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ 8

การนับคะแนนและการประกาศผลการเลือกตั้ง เฉพาะกรณีการนับคะแนนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เว้นแต่บทบัญญัติที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองมาใช้บังคับกับการนับคะแนน และการประกาศ

ผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

หรือในหมวดนี้

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามมาตรานี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรานี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาบรรดาบทบัญญัติใดๆ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่นำมาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาด้วย ถ้าบทบัญญัตินั้นกล่าวถึงบทบัญญัติให้การ

กระทำใด ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นความผิดและมีบทกำหนดโทษสำหรับความผิดนั้น

ให้นำมาใช้บังคับกับการกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาด้วย โดยให้ถืออัตราโทษอย่างเดียวกัน

มาตรา 91 ภายใต้อำนาจมาตรา 92 ห้ามมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือนบุคคล

ใดดำเนินการหาเสียงเลือกตั้ง เว้นแต่การแนะนำตัวผู้สมัคร

การแนะนำตัวผู้สมัครให้กระทำได้เฉพาะการจัดพิมพ์เอกสารเพื่อแนะนำตัวผู้สมัครตามหลักเกณฑ์

และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรเพื่อ

ความเป็นธรรมแก่ผู้สมัครทุกคนอาจกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายไว้ด้วยก็ได้

การแนะนำตัวผู้สมัครตามวรรคหนึ่งหมายความว่า การแสดงข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับ

ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา และประวัติการทำงาน หรือประสบการณ์ในการทำงาน

มาตรา 92 เพื่อประโยชน์ในการแนะนำตัวผู้สมัครโดยเท่าเทียมกัน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีการปิดประกาศและติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ณ ศาลา

กลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ หรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือในที่ชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร

(2) พิมพ์และจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไปให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง